

Osnovna šola Janka Kersnika Brdo

Dober učitelj po meri učencev: pričakovanja, dožemanja in vpliv na učno
motivacijo

Področje raziskovanja: psihologija

Avtorici: Iris Karalić, Ana Cerar

Mentorica: Veronika Tumpej, mag. psih.

Brdo pri Lukovici, marec 2025

ZAHVALA

Za pomoč pri izdelavi te raziskovalne naloge se želiva še posebej zahvaliti najini mentorici Veroniki Tumpej, ki naju je vodila skozi ta proces in nama pomagala doseči najin cilj. Brez nje bi težko prišli do cilja in za to se ji iskreno zahvaljujemo. Zahvaljujemo se tudi vsem učencem naše šole, ki so rešili vprašalnik, saj so nama podatki prišli zelo prav. Zahvalo si zaslužijo tudi učitelji, ki so žrtvovali 15 minut svoje ure pouka, da učenci ta čas lahko rešili vprašalnik.

POVZETEK

V raziskovalni nalogi naju je zanimalo, kako učenci dojemajo dobrega učitelja in kako pojasnijo povezavo med odnosom z učiteljem ter vplivom na njihovo učno motivacijo in počutje v razredu. Prav tako sva želeli odgovoriti na vprašanje, ali se mnenja učencev skladajo z zakonskimi opredelitvami učiteljeve vloge. Z nalogo sva želeli dati glas učencem, da lahko sami povedo, kakšen je zanje dober učitelj in kako jim ta lahko pomaga, da se bodo bolje učili in v razredu tudi dobro počutili. Prav tako sva želeli prispevati k večji osveščenosti o pomembnosti, ki ga ima učitelj za učenčevo izobraževanje in osebnotni razvoj.

Raziskava je bila izvedena s pomočjo vprašalnika, ki ga je izpolnilo 189 učencev tretje triade osnovne šole, deset učencev pa je dodatno napisalo prosti spis. Rezultati so pokazali, da učenci zelo cenijo učitelje, ki so potrpežljivi, prijazni, podporni in imajo dobre pedagoške spretnosti. Dober odnos z učiteljem povečuje njihovo motivacijo za učenje, sodelovanje pri pouku in prispeva k večji učni uspešnosti.

Ugotovitve poudarjajo pomen dodatnega usposabljanja učiteljev za razvoj medosebnih veščin, ki izboljšujejo njihovo pedagoško prakso. Prihodnje raziskave bi lahko podrobneje preučile vpliv različnih učnih pristopov na motivacijo učencev.

Ključne besede: dober učitelj, pomen učitelja, mnenje učencev, motivacija, odnos med učiteljem in učencem, izobraževanje.

ABSTRACT

In our research project, we wanted to explore how students perceive a good teacher and how they explain the connection between their relationship with the teacher and its impact on their learning motivation and well-being in the classroom. We also aimed to answer whether students' opinions align with the legal definitions of a teacher's role. With this study, we wanted to give students a voice so they could express what a good teacher means to them and how such a teacher can help them learn better and feel more comfortable in the classroom. Additionally, we aimed to raise awareness of the important role teachers play in students' education and personal development.

The research was conducted using a questionnaire completed by 189 students from the third triad of primary school, with ten students additionally writing an essay. The results showed that students highly value teachers who are patient, kind, supportive, and possess strong teaching skills. A good relationship with a teacher increases their motivation to learn, encourages participation in lessons, and contributes to greater academic success.

The findings highlight the importance of additional teacher training in developing interpersonal skills that enhance their teaching practice. Future research could further explore the impact of different teaching approaches on student motivation.

Keywords: good teacher, importance of teachers, students' opinions, motivation, teacher-student relationship, education.

KAZALO

1. UVOD	5
1.2 Zgodovina poučevanja in razvoj vloge učitelja	5
1.3 Kakovostno izobraževanje v Sloveniji in kakovosten učitelj	6
1.4 Dober učitelj v očeh učencev	7
1.5 Vloga odnosa med učiteljem in učencem	9
1.6 Raziskovalna vprašanja	10
2. METODA	11
2.1 Udeleženci	11
2.2 Pripomočki	11
2.3 Postopek	11
3. REZULTATI	12
3.1 Dober učitelj po mnenju učencev	12
3.2 Odnos z učiteljem v povezavi z učno motivacijo ter uspešnostjo učencev	15
3.3 Odnos z učiteljem v povezavi s počutjem učencev v razredu	18
4. RAZPRAVA	19
5. ZAKLJUČEK	22
6. VIRI IN LITERATURA	23
7. PRILOGE	25
Slika 1. Prikaz stališč učencev o osebnostnih lastnosti dobrega učitelja	12
Slika 2. Prikaz stališč učencev o medosebnih spretnostih dobrega učitelja.	13
Slika 3. Prikaz stališč učencev o pedagoškem znanju dobrega učitelja	13
Slika 4. Najpogosteje navedene lastnosti dobrega učitelja v prostih spisih	14
Slika 5. Najpogosteje navedene lastnosti dobrega učitelja v podobi miselnega oblaka.	15
Slika 6. Mnenja učencev o predmetu njihovega idealnega učitelja. Odgovori iz prostih spisov.	17
Slika 7 . Prikaz mnenj učencev o motivaciji za učenje. Odgovori so povzeti iz prostih spisov.	17
Slika 8. Mnenje učencev o odnosih med učitelji in učenci. Odgovori so povzeti iz prostih spisov	17
Slika 9. Mnenja učencev o vplivu odnosa z učiteljem na počutje v razredu.	18

1. UVOD

Za to raziskovalno nalogo sva se odločili predvsem zato, da bi bolje spoznali vplive učitelja na učenca, saj sva sami tudi učenki in razumeva pomembnost dobrega učitelja v izobraževalnem procesu. Meniva, da so odnosi med učitelji in učenci eden izmed pomembnejših dejavnikov izobraževanja, zato sva se odločili bolje poglobiti v to temo in ugotoviti, kaj o tem menijo najini vrstniki.

Z raziskavo želiva torej ugotoviti, kako učenci opredeljujejo lastnosti dobrega učitelja ter kako te lastnosti vplivajo na odnose, ki jih vzpostavljajo z učiteljem, in na njihovo učno motivacijo. Besedno zvezo »dober učitelj« sva izbrali s pomočjo Slovarja slovenskega knjižnega jezika (2000). Ta namreč kot dobrega opredeljuje nekoga, ki ima pozitivne lastnosti, zlasti v moralnem pogledu: dober človek; fant je dober in pošten; daje jim dober zgled; ter nekoga, ki ima dobre lastnosti v odnosu do ljudi: dober sosed; vedno je bil dober z nami. Dobrega učitelja torej definirava kot učitelja, s katerim so učenci zadovoljni in s svojim odnosom in strokovnim znanjem dosega cilje vzgoje in izobraževanja.

Hkrati bova v raziskavi poseben poudarek namenili tudi vprašanju, kako lahko učitelji z zavestnim in človeškim pristopom pripomorejo k boljšim učnim rezultatom ter krepitvi pozitivnih odnosov v šolskem prostoru. Izvirava predvsem z vidika učencev, saj preko njih lahko dobiva boljše in realne informacije o učiteljih in odnosih, ki jih gradijo z učenci. Učenci so namreč najboljši kriti, učitelju pa dajo dobro povratno informacijo, da lahko pri svojem delu napreduje.

V nadaljevanju sledi kratek pregled zgodovine šolstva in oblikovanja vloge učitelja. Opredelili bova, kako zakonski predpisi definirajo kakovostno šolstvo in kakovostnega učitelja v Sloveniji, nato pa predstavile raziskave, ki nakazujejo pomembnost učitelja v vzgojno-izobraževalnem procesu ter njegov vpliv na učence. Poglavje bova zaključili s predstavitvijo hipotez, ki so vodile najino raziskavo.

1.2 Zgodovina poučevanja in razvoj vloge učitelja

Izobraževanje je ena najstarejših človeških dejavnosti, saj je že v prazgodovinskih skupnostih potekalo neuradno učenje, pri katerem so starejši prenašali svoje znanje in izkušnje na mlajše generacije. S pojavom prvih civilizacij, kot sta bili sumerska in egipčanska, so nastale prve organizirane oblike poučevanja, ki so bile namenjene predvsem vzgoji pisarjev, svečnikov in vladarjev. Takrat so mentorji svoje znanje ustno prenašali na naslednje generacije (Žagar, 2013).

V antični Grčiji in Rimu so filozofi, kot so Sokrat, Platon in Aristotel, s svojimi idejami o učenju in poučevanju pomembno prispevali k razvoju pedagoških pristopov. Poučevanje je bilo v teh obdobjih predvsem domena elite in je služilo usposabljanju prihodnjih voditeljev ter intelektualcev (Kovačič, 2009).

V srednjem veku je s cerkvenimi šolami izobraževanje dobilo novo dimenzijo. Učitelji so se osredotočali na teološko in jezikovno izobraževanje, pri čemer so prenašali znanje o svetih besedilih in osnovah pismenosti. Izobraževanje je bilo še vedno omejeno na premožne ali nadarjene posameznike, ki so se usposabljali za duhovnike ali menihe. Učitelji tistega časa so veljali za avtoritete, katerih naloga je bila predvsem ohranjanje in širjenje verskega znanja (Okoliš, 2009).

Velik preobrat se je zgodil z razsvetljenstvom in reformami Marije Terezije v 18. stoletju. Leta 1774 je izdala *Splošni šolski red*, ki je uvedel obvezno šolstvo na območju današnje Slovenije (Žagar, 2013). Ta reforma je omogočila dostopnost izobraževanja za vse otroke, ne glede na družbeni položaj. Učitelji so postali javni uslužbenci, zadolženi za širjenje pismenosti in osnovnega znanja. Poseben poudarek so namenili poučevanju v maternem jeziku, kar je pomembno prispevalo k razvoju narodne zavesti. Kljub tem reformam so učitelji pogosto poučevali po lastnem občutku, saj pedagogika še ni bila razvita kot znanstvena disciplina (Okoliš, 2009).

V sodobnem času so učitelji prevzeli širšo vlogo. Niso več zgolj prenašalci znanja, temveč tudi motivatorji, mentorji in voditelji, ki učencu pomagajo razviti kritično mišljenje, socialne veščine in kompetence za življenje v hitro spreminjajočem se svetu. Digitalizacija in nove učne metode so še dodatno preoblikovale vlogo učitelja, ki mora biti danes prilagodljiv in tehnološko pismen (Hattie, 2009).

1.3 Kakovostno izobraževanje v Sloveniji in kakovosten učitelj

Kakovostno izobraževanje je eden najpomembnejših stebrov vsake družbe, saj prispeva k razvoju posameznika in širše skupnosti. V Sloveniji je šolski sistem zasnovan tako, da zagotavlja enake možnosti za vse učence ne glede na socialni ali ekonomski položaj. Pomembno vlogo pri tem igra kakovosten učitelj, ki s svojim pristopom in osebnimi lastnostmi vpliva na učni proces, motivacijo učencev in oblikovanje njihove osebnosti. Od učiteljev se pričakuje, da učence vodi skozi izobraževalni proces in jih pripravi na prihodnost, da postanejo samostojni in uspešni ljudje (Stegu, 2013). Da to pričakovanje lahko uresničimo, obstaja več različnih zakonov, ki opredeljujejo, kaj se v naših izobraževalnih ustanovah od učiteljev pričakuje.

Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI, 1996) določa, da je eden ključnih ciljev izobraževanja zagotavljanje enakih možnosti za vse učence, spodbujanje strpnosti, razvoj nacionalne identitete ter priprava posameznika na vseživljenjsko učenje. *Zakon o osnovni šoli* (ZOsn, 1996) hkrati poudarja, da mora osnovnošolsko izobraževanje zagotavljati celostni razvoj učenca, ki vključuje intelektualni, socialni, moralni in telesni razvoj. Prav tako se mora učence vzgajati v kulturi strpnosti, spoštovanja drugačnosti in človekovih pravic ter spodbujati njihovo pismenost, razgledanost na različnih področjih ter sporazumevanje v slovenskem in tujih jezikih. Cilj vzgoje in izobraževanja je tudi razvijanje umetniških in podjetniških sposobnosti ter doseganje mednarodno primerljivih standardov znanja (ZOsn, 2.

člen, 1996). Poleg formalnih določil kakovost poučevanja zagotavljajo tudi strokovni standardi, ki jih razvija Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Kakovostno izobraževanje pa je močno odvisno od dobrih učiteljev (Krapše idr., 2019). »Strokovni delavci v vzgoji in izobraževanju /.../ imajo najpomembnejši vpliv na kakovost izobraževanja /.../ » (Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v RS, 2011). Dober učitelj ne le posreduje znanje, temveč tudi spodbuja kritično mišljenje, ustvarjalnost in radovednost pri učencih. Učence mora voditi skozi celotni izobraževalni proces in jih po vseh svojih močeh pripraviti za prihodnost, da lahko uresničujejo svoje življenjske cilje in pridobijo potrebno znanje, ki ga uporabijo za nadaljnje šolanje in tudi pri opravljanju željnega poklica. Hkrati mora učence naučiti strpnosti in morale ter poskrbeti za njihov celostni razvoj (Bela knjiga, 2011). S svojim pristopom, metodami poučevanja in sposobnostjo prilagajanja različnim učnim stilom pomembno vplivajo tudi na motivacijo in uspešnost učencev. Poleg strokovnega znanja je ključnega pomena tudi njegova pedagoška in čustvena kompetentnost, saj lahko le učitelj, ki razume potrebe in sposobnosti učencev, ustvari spodbudno in varno učno okolje (Planinc, 2016). Zato je služba učitelja veliko več kot samo učenje otrok določenega predmeta, temveč tudi učenje in vzgajanje otrok v spoštljive, strpne in enakopravne odrasle (Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, 2. člen, 1996). Za boljši opis pričakovanj in ciljev izobraževanja imamo veliko zakonov, ki vsak posebej opisujejo glavne cilje, a mnogo jih na koncu pride do podobnih odgovorov: poučevanje je zahtevna dejavnost, pri kateri ni dovolj le, da je učitelj usposobljen, temveč so ključnega pomena tudi njegova osebnost, poklicna identiteta in odnos do dela (Hattie, 2009).

V literaturi strokovnjaki navajajo različne definicije kakovostnega učitelja, ki vključujejo pomembnost strokovnega znanja, sposobnost spodbujanja učne motivacije, učinkovita komunikacija in druge. Navedene lastnosti lahko strnemo v dve skupini (Zagyvane Szucs, 2017):

- **Strokovno znanje in pedagoško-didaktične spretnosti** — učitelj mora imeti ustrezno izobrazbo in poglobljeno razumevanje vsebine, ki jo poučuje, da jo dobro prenese na učence. Znati mora uporabljati različne metode poučevanja, učne vsebine pa znati prilagajati različnim potrebam učencev.
- **Osebnostne lastnosti** — kako učitelj deluje, je odvisno od njegovih osebnostnih lastnosti. Pomembno je, da je navdušen nad svojim delom, pravičen, prijazen, humoren idr. Le tako bo lahko vzpostavil pozitivne odnose z učenci, starši in sodelavci ter ustvarjal varno in spodbudno učno okolje.

V nadaljevanju bova s pomočjo literature opisali, kako dobrega učitelja opišejo učenci.

1.4 Dober učitelj v očeh učencev

Dober učitelj ima ključno vlogo pri izobraževanju in osebnostnem razvoju učencev (Krapše idr., 2019). Ni le prenašalec znanja, temveč tudi mentor, motivator in vzornik. A kaj pravzaprav učenci pričakujejo od dobrega učitelja? Njihovo mnenje je še posebej pomembno, saj

vsakodnevno sodelujejo z učiteljem, izkusijo učne pristope različnih učiteljev in najbolje vedo, katere metode ter osebnostne lastnosti jim pomagajo pri učenju. Njihovo mnenje nam pomaga razumeti, katere lastnosti učiteljev jih najbolj motivirajo za šolsko delo, kako jim učitelji lahko bolje razložijo snov in ustvarijo prijetno vzdušje v razredu. Vse zapisano pa nudi dragocen vpogled v učinkovite pedagoške prakse. Če učitelji poznajo pogled učencev, lahko izboljšajo svoj način poučevanja ter ustvarijo okolje, kjer se učenci počutijo dobro in lažje pridobivajo novo znanje. Zato sva se tudi odločili, da v tem poglavju podrobneje raziščeva ključne lastnosti dobrega učitelja z vidika učencev ter analizirava, kako te lastnosti pozitivno in negativno vplivajo na učence.

Raziskave s področja psihologije in pedagogike že desetletja preučujejo vpliv učiteljevih značilnosti na učne dosežke in motivacijo učencev. Ena prvih študij na tem področju (Gage, 1962 po Košir, 2013) je pokazala, da učenci cenijo učitelje, ki so pravični, razumevajoči in dosledni. Kasnejše raziskave pa so dodale še druge pomembne lastnosti, kot so sposobnost vzpostavljanja zaupanja, prilagodljivost ter uporaba zanimivih in interaktivnih učnih metod (Hattie, 2009).

Po ugotovitvah Robert J. Walkerja (2008), ki je preučeval poglede učencev, obstaja 12 osebnostnih lastnosti, ki naj bi jih imeli dobri in učinkoviti učitelji. Te so pripravljenost, pozitivnost, visoka pričakovanja, kreativnost, poštenost, osebni pristop, občutek pripadnosti, sočutje, uporaba humorja, spoštovanje učencev, odpuščanje ter priznavanje napak. Avtor trdi, da te značilnosti prispevajo k pozitivnemu učnemu okolju in spodbujajo učence k učni uspešnosti in osebnostni rasti. Trdi tudi, da bi te značilnosti vsi učitelji morali sprejeti kot vodilo za svoje poučevanje.

Tudi slovenske študije potrjujejo zgoraj navedene ugotovitve (npr. Gradišek, 2018; Malešević, 2018). M. Planinc (2016) je v raziskavi o pojmovanju dobrega učitelja pri prvošolcih ugotovila, da otroci cenijo predvsem prijaznost, razumevanje ter sposobnost jasne razlage snovi. Prav tako so raziskovalci ugotovili, da pozitivne lastnosti učitelja, kot so empatija, potrpežljivost in učinkovite komunikacijske veščine, spodbujajo ustvarjanje varnega in spodbudnega učnega okolja. Učitelji, ki so učencev v podporo in se zanimajo za njihovo življenje izven šole, učencem omogočijo, da se v šoli počutijo varneje in udobneje. To jih spodbudi, da se bolj trudijo, zato dobijo tudi boljše ocene in so pri delu bolj motivirani (Rupnik Vec, 2022). Po drugi strani pa lahko negativne lastnosti, kot so nepravilnost, neenakopravna obravnava učencev ali pomanjkanje pripravljenosti na kritiko, povzročijo nezadovoljstvo, zmanjšano motivacijo učencev in njihove slabše učne rezultate. Navedene lastnosti povzročijo slab odnos z učiteljem, kar pa je lahko vzrok za slabe ocene ter manj motivacije za učenje (Grobljar, 2012). Učenci z dokaj bližnjimi in nekonfliktnimi odnosi z učitelji imajo do šole bolj pozitiven odnos kot učenci, ki svojih učiteljev ne marajo (Košir, 2006).

Kot smo videli, je zaželenih lastnosti učiteljev veliko. Za lažji vpogled v to, kaj otroci cenijo pri učiteljih, navajava povzetek avtorice MacBeth (po Planinc, 2016), ki je lastnosti dobrega učitelja po mnenju otrok, razvrstila v spodnje tri kategorije:

1. **Osebnostne lastnosti:** prijaznost, razumevanje, poštenost, humor.

2. **Medosebne spretnosti:** sposobnost poslušanja, pogovarjanja, zaupanje, poudarjanje pozitivnih stvari pri otroku.
3. **Poklicne spretnosti:** jasno razlaganje snovi, pomoč pri razumevanju, sposobnost narediti snov zanimivo, opazovanje dogajanja pri učencih pri učenju, pomoč učencem, da vzljubijo predmet.

Na odnose med učitelji in učenci vplivajo tudi dejavniki, kot so spol, izobrazba, izkušnje in kulturno ozadje učitelja, vendar kot kažejo raziskave, imajo ti manjši vpliv na kakovost odnosa kot osebne lastnosti učitelja in način, kako komunicira z učenci (Stuhlman in Pianta, 2001; Wentzel, 2003 po Košir, 2006). Prav tako učenci v odnosih z učitelji najbolj cenijo sposobnost, da z njimi ustvari osebni odnos (Baker, 1999 po Košir, 2006).

Zgoraj omenjene lastnosti so torej ključne za oblikovanje varnega in spodbudnega učnega okolja, v katerem se učenci najbolje učijo. Učitelji bi se morali truditi za njihov razvoj, saj medsebojno spoštovanje in zaupanje ustvarjata temelje za uspešno učenje. Ko učitelj vzpostavi dober odnos z učenci, se poveča njihova motivacija, kar pripomore k boljšim učnim dosežkom. Ta odnos je mogoč le, če učitelj učencem omogoči občutek varnosti, kar pa lahko doseže s približevanjem zgoraj navedenim lastnostim. S tem gradijo pozitivne odnose, ki krepijo učni uspeh in motivacijo učencev (Malešević, 2018).

1.5 Vloga odnosa med učiteljem in učencem

Odnos med učiteljem in učencem ima ključno vlogo pri tem, kako se učenec počuti v šoli, kako uspešen je pri učenju in kako se razvija kot oseba. Kakšen odnos imata učitelj in učenec se glede na starost učencev ter razvojne izzive, s katerimi se ti soočajo v različnih obdobjih, spreminja. V začetku šolanja je dober odnos z učiteljem še posebej ključen, saj otrok ob vstopu v novo okolje potrebuje občutek varnosti, sprejetosti in stalne spodbude, da se lahko brez večjih težav uvede v novo rutino in se učinkovito uči. V mladostništvu postanejo odnosi z učitelji manj tesni, vendar ostajajo pozitivni in podporni odnosi bistveni za čustveni in socialni razvoj učenca ter njegovo šolsko uspešnost (Košir, 2006). Kot ugotavljajo mnoge raziskave, ima dober odnos učitelja z učencem pozitiven vpliv na njegovo šolsko uspešnost, zavzetost za učenje, vzdrževanje discipline in tudi na njegovo dobro počutje in odgovorno vedenje skozi celo šolanje (Li, Bergin in Olsen, 2022). Tako so dobri medosebni odnosi med učenci in učitelji ne le zaželeni, ampak nujni, da se učenci lahko uspešno učijo in dosežejo zadane cilje izobraževanja.

Kot omenjeno, kakovosten odnos med učiteljem in učencem pozitivno vpliva na učenčevo šolsko uspešnost. Ko ima učenec učitelja, ki ga spodbuja in razume, se bolj trudi in z večjim veseljem sodeluje. Tak učenec si upa postavljati vprašanja, se učiti iz napak in raziskovati nove stvari, izražati svoje mnenje in poiskati pomoč, ko jo potrebuje. Če učenec ve, da ga učitelj ne bo obsojal, ko naredi napako, si bo bolj upal tvegati, ob tem pa se tudi več naučiti iz svojih napak. Opisan odnos krepí učenčevo notranjo motivacijo, saj učenje ne temelji zgolj na zunanji prisili, temveč na občutku varnosti in sprejetosti. To lahko dolgoročno pomeni boljše ocene in boljše učne navade, saj učenci razvijejo večjo vztrajnost in željo po doseganju osebnih ciljev

(Planinc, 2016). Po drugi strani pa so učenci, ki se počutijo zapostavljene ali kritizirane, manj pripravljeni sodelovati, manj zaupajo vase ali celo odklanjajo šolo. Takšni učenci se lahko počutijo osamljene in nesprejete, kar lahko vodi tudi v vedenjske težave in slabše učne dosežke (Pianta idr., 1995 po Košir, 2006).

Pozitiven odnos učitelja z učenci vpliva tudi na vzdrževanje discipline v razredu. Kot poudarja T. Malešević (2018), se učenci v dobrem odnosu počutijo spoštovane in slišane, zaradi česar so bolj pripravljeni upoštevati pravila in sodelovati v učnem procesu. Učenci, ki zaznavajo učitelje kot skrbne, čustveno dostopne in pravične, tudi redkeje prekinjajo pouk ali goljufajo (Wentzel, 1997 po Košir, 2006). Zapisano torej nakazuje, da ima učitelj velik vpliv na vzdušje v razredu. Je model obnašanja, saj s svojim vedenjem v razredu vzpostavi pravila in norme zaželenega in sprejemljivega vedenja. Učencem kaže, kako se pogovarjati z drugimi, kako razreševati nesporazume in težave, prav tako pa se po njem učenci zgedujejo tudi, kako se sami obnašajo do sošolcev in kako jih vidijo (npr. ali ga imajo za pomembnega, priljubljenega) (Košir, 2006).

Dobri odnosi z učitelji pomembno vplivajo tudi na čustveno počutje učenca v razredu. Učenci, ki učitelja zaznavajo kot podpornega, lažje premagujejo stres, tesnobo in strah pred neuspehom. Čustvena varnost, ki jo zagotavlja spodbudno okolje, omogoča učencem, da se učijo iz napak brez občutka sramu ali strahu pred kaznijo. Učenci, ki se v razredu počutijo varne in cenjene, razvijajo tudi večjo samozavest ter večjo čustveno odpornost, kar pripomore k boljšemu splošnemu duševnemu zdravju in zadovoljstvu s šolo (Malešević, 2018).

Ob koncu ne smemo spregledati še varovalne vloge, ki jo ima dober odnos med učiteljem in učencem za učence, ki prihajajo iz težjih socialnih razmer ali se spopadajo s čustveno stisko. Lahko se namreč zgodi, da so odrasli, ki bi mladostniku morali stati ob strani (starši, sorodniki ...) ne prevzemajo te vloge, zato se učenec lahko počuti izgubljenega. Če tak učenec ve, da ima v učitelju nekoga, ki mu lahko zaupa, bo lažje premagoval svoje stiske in se bolje vključeval v šolsko okolje (Malešević, 2018).

Učitelji, ki se zavedajo pomembnosti dobrega odnosa z učenci in razvijajo veščine medosebne komunikacije, lahko bolje razumejo potrebe posameznih učencev in ustvarijo podporno okolje za učenje. Zaradi tega je pomembno, da se učitelji že med šolanjem izobražujejo o vzpostavljanju kakovostnih odnosov in kasneje nadgrajujejo znanje z dodatnimi strokovnimi izobraževanji (Planinc, 2016).

1.6 Raziskovalna vprašanja

1. Katere lastnosti učenci najpogosteje pripisujejo dobremu učitelju?
2. Kako odnos med učiteljem in učencem vpliva na učenčevo učno motivacijo, šolsko uspešnost in počutje učencev v razredu.
3. Ali se mnenje učencev o dobrem učitelju sklada z zahtevami, ki jih zakonodaja pričakuje od učitelja?

2. METODA

Za najino raziskovalno nalogo sva uporabili kvantitativno in kvalitativno metodologijo raziskovanja. Kvalitativno zbiranje podatkov namreč obsega manj podatkov, ki so bolj natančno opisani, ter nam dajejo bolj poglobljene informacije o določeni temi. Kvantitativno zbiranje podatkov pa obsega mnogo več podatkov, ki niso poglobljeno raziskani, ter samo predstavljajo zaokrožene podatke večine. Na tak način sva želeli pridobiti tako merljive kot tudi bolj poglobljene opisne podatke, s tem pa bolj celosten vpogled v raziskovalno temo.

2.1 Udeleženci

V raziskavi so sodelovali učenci 6., 7., 8. in 9. razreda naše šole. Vprašalnik je izpolnilo skupno 198 učencev, med katerimi je bilo 99 deklet in 99 fantov. Povprečna starost udeležencev je znašala 13 let.

Poleg tega so prosti spis napisali učenci tretje triade, ki obiskujejo dodatni pouk slovenščine. Skupaj je pri tem delu sodelovalo 10 učencev, katerih povprečna starost je bila 12 let.

2.2 Pripomočki

Za izvedbo raziskave sva uporabili dva osnovna pripomočka, ki sva ju oblikovali s pomočjo mentorice na podlagi pregleda literature s tega področja:

1. **Vprašalnik:** razdeljen je v dva tematska področja. Prvi del se nanaša na pojmovanje dobrega učitelja, v drugem delu pa so učenci odgovarjali na vprašanja o tem, kako odnos z učiteljem vpliva nanje. Večinoma je sestavljen iz vprašanj izbirnega tipa, kjer so morali udeleženci označiti, v kolikšni meri od 1 do 5 navedena trditev velja zanje (kjer je 1 — sploh ne drži in 5 — popolnoma drži). Oblikovali sva ga s pomočjo spletnega orodja 1KA.
2. **Navodila za prosti spis** – oblikovali sva tudi navodila, ki so učence spodbudila k samostojnemu izražanju mnenja o tem, kakšen je po njihovem mnenju dober učitelj.

2.3 Postopek

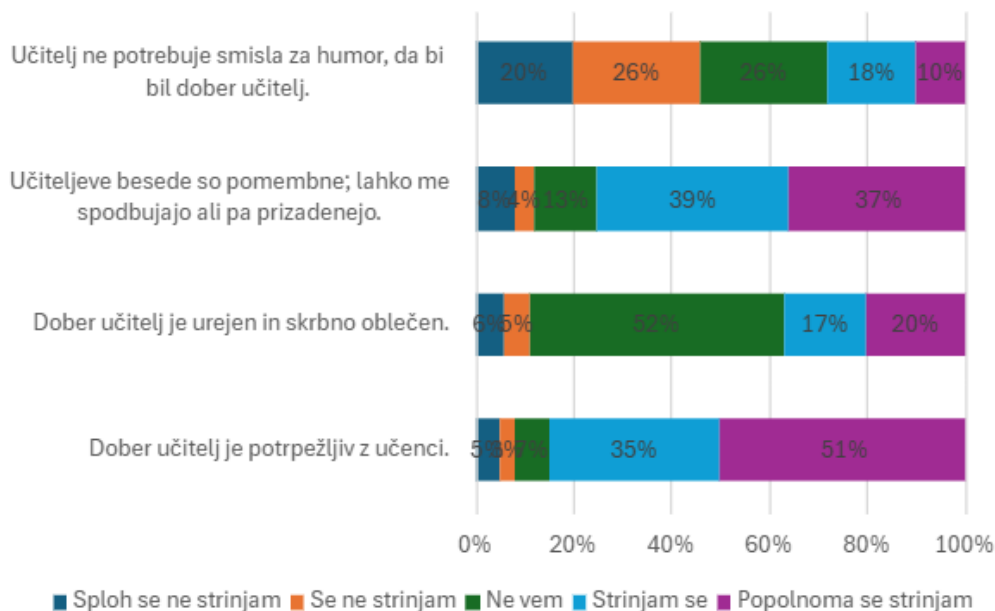
Raziskava je potekala v več fazah:

1. **Priprava pripomočkov** – najprej sva oblikovali vprašalnik in navodila za prosti spis, pri čemer sva se opirali na strokovno literaturo in usmeritve mentorice.
2. **Zbiranje podatkov** – zbiranje podatkov je potekalo od decembra do januarja. Vprašalnik so učenci reševali v šolski računalniški učilnici, pri čemer sva se predhodno dogovorili z učitelji, da del ure namenijo reševanju. Povprečen čas reševanja je znašal približno 15 minut. Proste spise so pisali učenci 6., 7., 8. in 9. razreda med dodatnim poukom slovenščine.

3. **Obdelava podatkov** – zbrane podatke, ki sva jih pridobili s pomočjo vprašalnika, sva obdelali s pomočjo računalniškega programa Microsoft Excel in jih prikazali v obliki grafov in tabel. Proste spise sva analizirali s postopkom kodiranja, pri čemer sva navedke, ki so bili v danem spisu pomembni za namen raziskave, poimenovali z ustrežno kodo in jim tako dodelili pomen. Kode so predstavljale začetek analize, saj sva jih v nadaljnjih korakih glede na medsebojno podobnost združevali v kategorije v smeri večje splošnosti in abstraktnosti. Najpogosteje uporabljene besede oz. kode sva za boljši vpogled v ključne teme, ki so se pojavljale v spisu, predstavile z besednim oblakom.

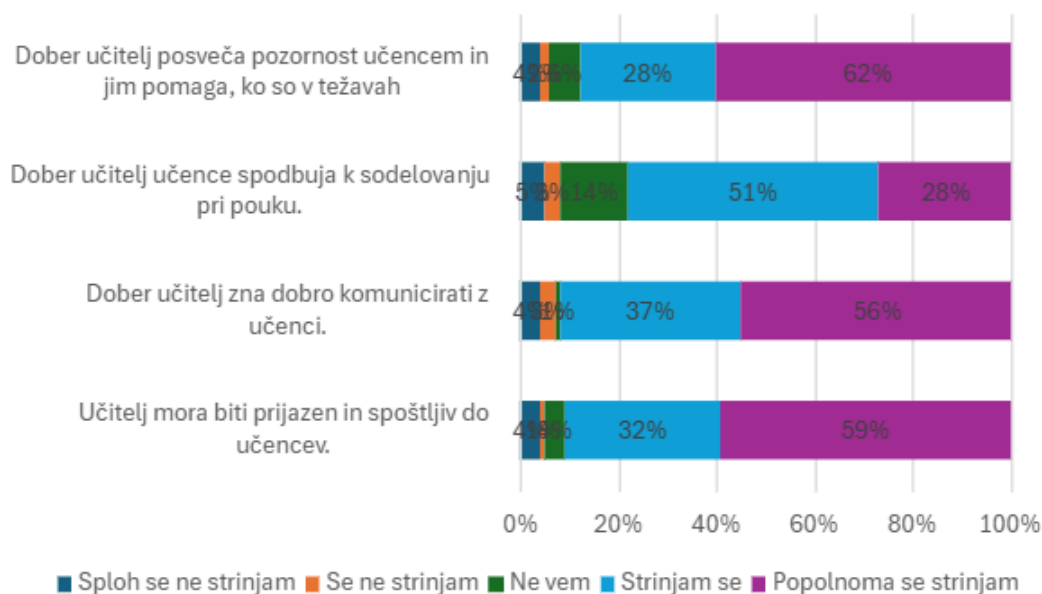
3. REZULTATI

3.1 Dober učitelj po mnenju učencev

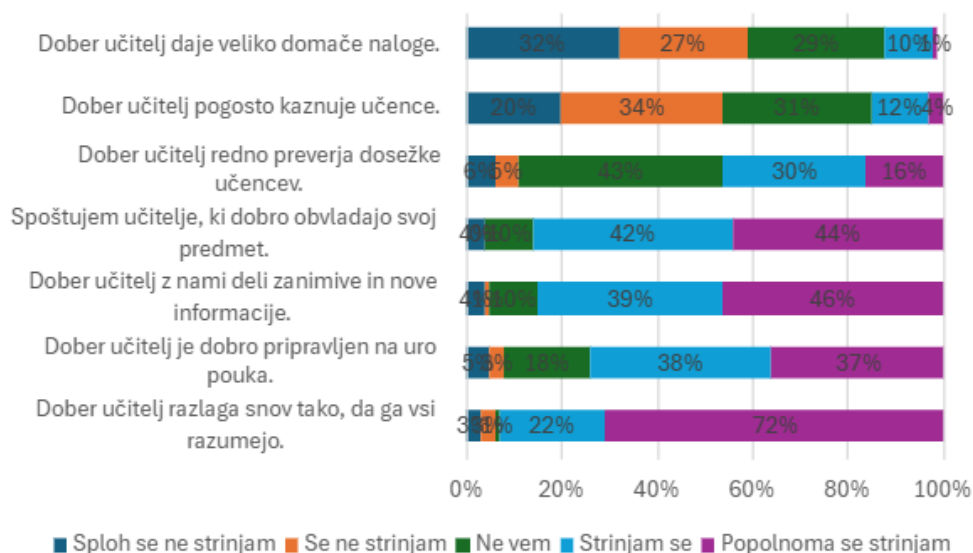
Slika 1. Prikaz stališč učencev o osebnostnih lastnosti dobrega učitelja.

Kot prikazuje Slika 1, večina učencev meni, da so učiteljeve besede zelo pomembne, saj jih lahko spodbujajo ali prizadenejo (39 % se strinja, 37 % popolnoma strinja). Prav tako menijo, da je potrpežljivost ključna lastnost učitelja (35 % se strinja, 51 % popolnoma strinja). Urejenost učitelja se jim zdi pomembna (52 % se strinja, 17 % popolnoma strinja), a ne nujno odločilna za to, da bi bil učitelj tudi dober. Mnenja o pomenu smisla za humor so deljena – nekateri ga cenijo (18 % se strinja, 10 % popolnoma strinja), drugi ga ne vidijo kot bistvenega (20 % sploh ne strinja, 26 % se ne strinja). Skupno rezultati kažejo, da učenci najbolj cenijo potrpežljivost in vpliv učiteljevih besed, medtem ko videz in humor zanje niso tako pomembni.

Slika 2. Prikaz stališč učencev o medosebnih spretnostih dobrega učitelja.

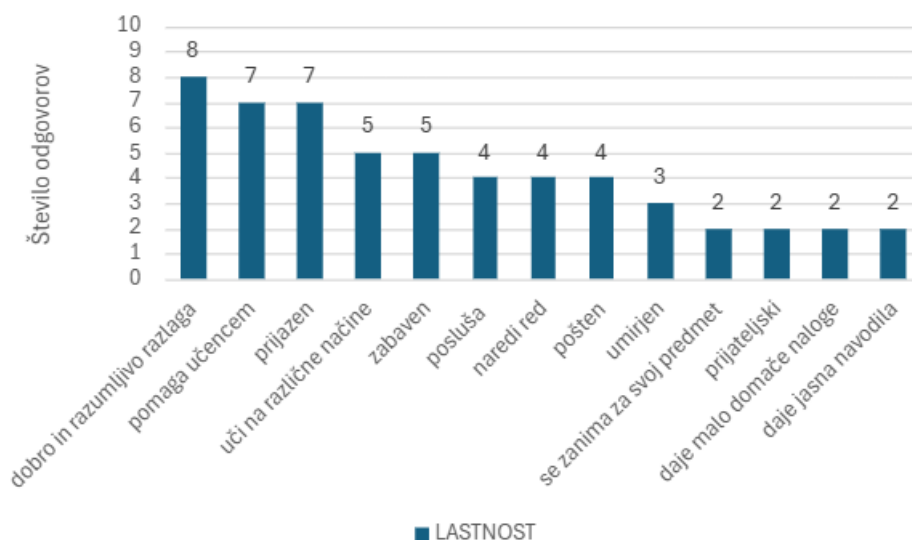
Na sliki 2 vidimo, da večina učencev meni, da je dober učitelj prijazen in spoštljiv do učencev (32 % se strinja, 59 % popolnoma strinja) ter da zna z njimi dobro komunicirati (37 % se strinja, 56 % popolnoma strinja). Prav tako se učenci strinjajo, da dober učitelj spodbuja sodelovanje pri pouku (51 % se strinja, 28 % popolnoma strinja) in posveča pozornost tistim, ki so v težavah (28 % se strinja, 62 % popolnoma strinja). Rezultati kažejo, da učenci največjo vrednost pripisujejo učiteljevi prijaznosti, komunikacijskim sposobnostim in podpori učencem, le malo pa je tistih učencev, ki se s temi trditvami ne strinjajo.

Slika 3. Prikaz stališč učencev o pedagoškem znanju dobrega učitelja.

Slika 3 prikazuje mnenja učencev o različnih načinih učiteljevega dela. Večina učencev se strinja, da dober učitelj razlaga snov tako, da ga vsi razumejo (22 % se strinja, 72 % popolnoma strinja) ter da je dobro pripravljen na uro pouka (38 % se strinja, 37 % popolnoma strinja). Prav

tako učenci cenijo učitelje, ki delijo zanimive in nove informacije (39 % se strinja, 46 % popolnoma strinja) ter dobro obvladajo svoj predmet (42 % se strinja, 44 % popolnoma strinja). Učenci menijo, da je preverjanje njihovih dosežkov prav tako pomembno (30 % se strinja, 16 % popolnoma strinja), medtem ko sta dajanje veliko domače naloge (32 % sploh ne strinja, 27 % se ne strinja) in pogosto kaznovanje učencev (20 % sploh ne strinja, 34 % se ne strinja) manj cenjeni lastnosti. Rezultati kažejo, da učenci najbolj spoštujejo učitelje, ki jasno razlagajo snov, dobro poznajo svoj predmet in znajo pouk narediti zanimiv.

Slika 4. Najpogosteje navedene lastnosti dobrega učitelja v prostih spisih.

S pomočjo prostih spisov sva zbrali najpogosteje ponovljene besede, ki so jih učenci uporabili pri opisu dobrega učitelja. Tri lastnosti, ki so se zelo pogosto pojavile so, da učitelj dobro in razumljivo razlaga, pomaga učencem ter je prijazen. Ostale lastnosti, kot so, da učitelj uči na različne načine, je zabaven, poslušna, naredi red, ter je pošten se ponovijo manjkrat, a so vseeno ključno izpostavljene v mnogih spisih. Preostale lastnosti prikazane na grafu so se ponovile redkeje, kar nakazuje, da učenci z njimi ne povezujejo dobrega učitelja.

Slika 5. Najpogosteje navedene lastnosti dobrega učitelja v podobi miselnega oblaka.

Glede na ponavljajoče lastnosti navedene v zgornjem grafu sva ustvarili tudi besedni oblak, kjer lahko lažje vidimo najpogosteje uporabljene lastnosti dobrega učitelja.

3.2 Odnos z učiteljem v povezavi z učno motivacijo ter uspešnostjo učencev

Preglednica 1

Mnenje učencev, kako odnos z učiteljem vpliva na njihovo učno motivacijo in uspešnost

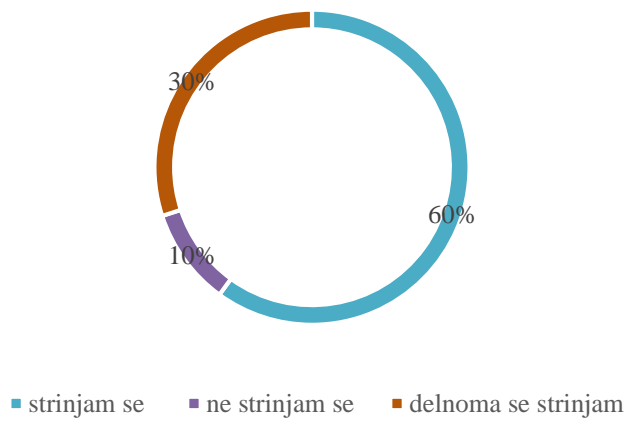
	sploh se		ne		popolnoma se strinjam
	ne strinjam	strinjam se	ne vem	strinjam se	
	N	N	N	N	N
	%	%	%	%	%
Raje delam naloge, kadar imam z učiteljem dober odnos.	19 10%	19 10%	47 24%	61 31%	52 26%
Pri šolskem delu se bolj potrudim, kadar učitelj opazi moj napredek.	8 4%	12 6%	38 19%	79 40%	61 31%
Če mi učitelj zaupa, sem pripravljen/a vlagati več truda v učenje.	5 3%	12 6%	44 22%	78 39%	59 30%
Pri učitelju, ki ga ne maram, težje sodelujem ali zastavljam vprašanja.	7 4%	13 7%	31 16%	70 35%	77 39%

Slab odnos z učiteljem povzroči, da se manj trudim pri njegovem predmetu.	11 6%	34 17%	40 20%	56 28%	57 29%
Z veseljem opravljam naloge, če me učitelj pohvali za trud.	13 7%	13 7%	45 23%	70 35%	57 29%
Kadar se učitelj trudi in je navdušen nad svojo snovjo, me to dodatno motivira.	11 6%	15 8%	61 31%	70 35%	41 21%
Motiviran/a sem za šolsko delo, kadar imam občutek, da me učitelj podpira.	4 2%	14 7%	46 23%	79 40%	55 28%
Zaradi slabega odnosa z učiteljem imam manj motivacije za učenje pri njegovih urah.	9 5%	18 9%	34 17%	83 42%	54 27%
Pri učiteljih, s katerimi imam dober odnos, dosegam boljše rezultate.	9 5%	19 10%	34 17%	72 36%	64 32%

Kot prikazuje preglednica 1, večina učencev meni, da se pri šolskem delu bolj potrudijo, kadar učitelj opazi njihov napredek (40 % se strinja, 31 % popolnoma strinja) ter kadar učitelj zaupa vanje (39 % se strinja, 30 % popolnoma strinja). Prav tako jih motivira učitelj, ki je navdušen nad svojo snovjo (35 % se strinja, 21 % popolnoma strinja) in učitelj, ki jih podpira (40 % se strinja, 28 % popolnoma strinja). Učenci priznavajo, da pri učiteljih, s katerimi imajo dober odnos, dosegajo boljše rezultate (36 % se strinja, 32 % popolnoma strinja) ter da zaradi slabega odnosa z učiteljem pogosto izgubijo motivacijo (42 % se strinja, 27 % popolnoma strinja). Poleg tega težje sodelujejo in postavljajo vprašanja učitelju, ki ga ne marajo (35 % se strinja, 39 % popolnoma strinja). Rezultati kažejo, da ima dober odnos z učiteljem velik vpliv na motivacijo in uspešnost učencev pri učenju.

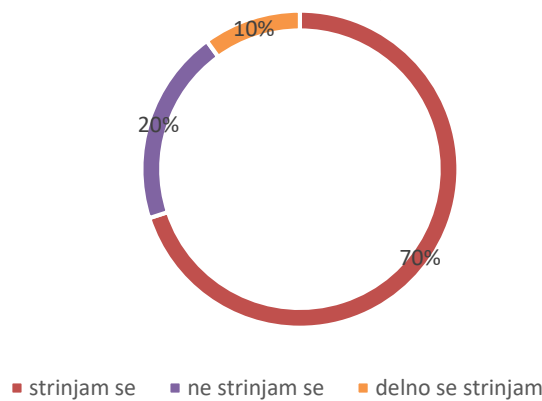
Učenci so tudi v prostih spisih ocenjevali, da dober učitelj vpliva na njihovo učno motivacijo. Kot kaže slika 6, je več kot polovici učencev (60 %) bolj všeč predmet, ki ga poučuje njim dober učitelj, ter pri tem predmetu pa tudi bolj poslušajo. Eden izmed učencev je zapisal, da: "Ko učitelj zna razložiti snov na zanimiv način, se mi zdi predmet veliko lažji in bolj zanimiv." Prav tako na sliki 7 vidimo, da Poleg tega slika 7 kaže, da se predmete, ki jih poučuje njim ljub učitelj, večina učencev tudi raje uči (60 %). Kot je povedala učenka 7. razreda "Kadar učitelj razume, kako razmišljamo, se mi zdi učenje manj stresno in si več zapomnim."

Predmet, ki ga poučuje meni ljub učitelj mi je bolj všeč
in zato tudi bolj poslušam.

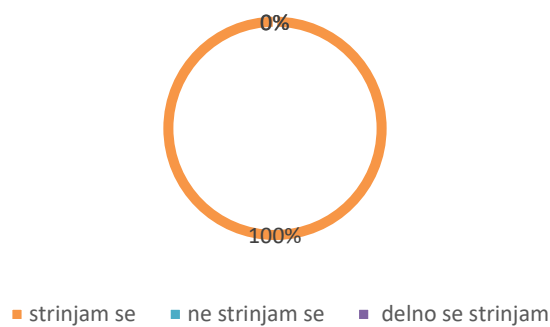
Slika 6. Mnenja učencev o predmetu njihovega idealnega učitelja. Odgovori iz prostih spisov.

Raje se učim predmet učitelja, ki ga poučuje
meni ljub učitelj.

Slika 7 . Prikaz mnenj učencev o motivaciji za učenje. Odgovori so povzeti iz prostih spisov.

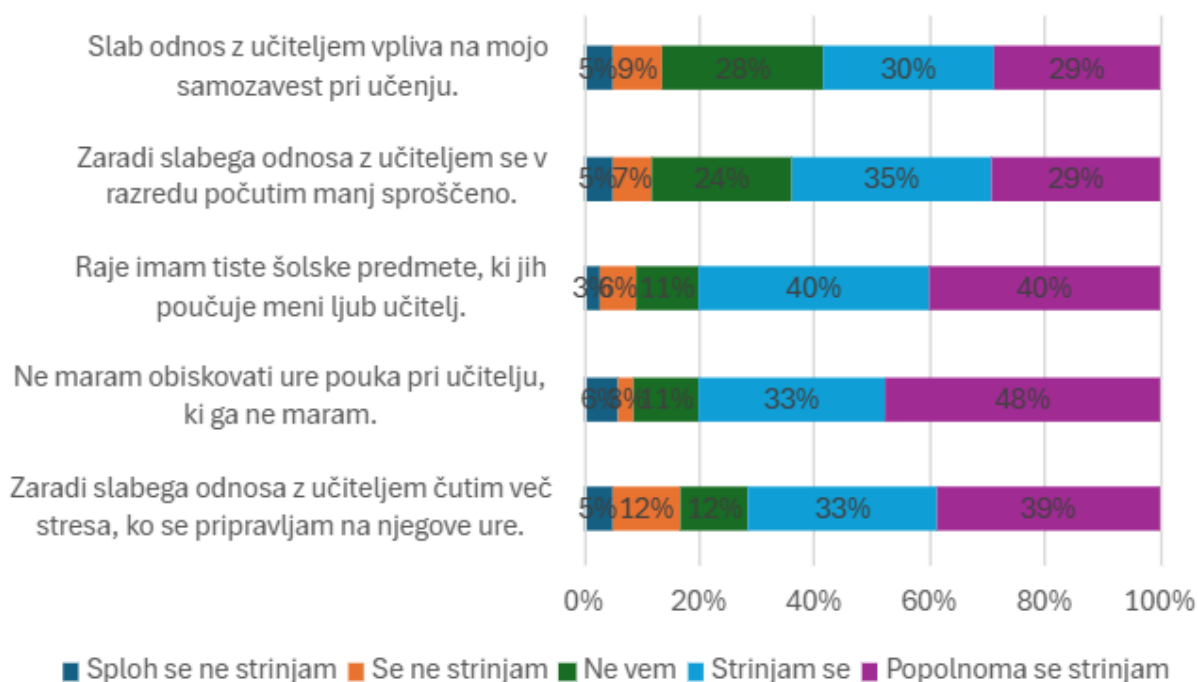
Dobri odnosi med učiteljem in učenci so
pomembni.

Slika 8. Mnenje učencev o odnosih med učitelji in učenci. Odgovori so povzeti iz prostih spisov.

Na sliki 8 lahko opazimo, da se vsi učenci strinjajo, da je dober odnos med učenci in učitelji zelo pomemben. Eden izmed učencev je to opisal z besedami: "Ko se učitelj do nas obnaša spoštljivo, se počutim bolj sproščeno in si upam več vprašati." Drugi učenec pa je dodal: "Če učitelj pokaže, da mu je pomembno za nas, se tudi mi bolj potrudimo pri učenju."

3.3 Odnos z učiteljem v povezavi s počutjem učencev v razredu

Slika 9. Mnenja učencev o vplivu odnosa z učiteljem na počutje v razredu.

Kot prikazuje slika 9, ima večina učencev raje predmete, ki jih poučuje njim ljub učitelj (40 % se strinja, 40 % popolnoma strinja) in da neradi obiskujejo ure pouka pri učiteljih, ki jih ne marajo (33 % se strinja, 48 % popolnoma strinja). Prav tako učenci zaradi slabega odnosa z učiteljem čutijo več stresa pri pripravah na njegove ure (33 % se strinja, 39 % popolnoma strinja) ter se v razredu počutijo manj sproščeno (35 % se strinja, 29 % popolnoma strinja). Slab odnos z učiteljem pa negativno vpliva tudi na samozavest učencev pri učenju (30 % se strinja, 29 % popolnoma strinja). Rezultati kažejo, da odnos z učiteljem močno vpliva na učenčevo počutje, motivacijo in odnos do posameznih predmetov.

4. RAZPRAVA

V najini raziskavi sva poskusili opisati dobrega učitelja in njegov vpliv na učence. Najin največji poudarek je bil na raziskovanju pogledov učencev, saj meniva, da ti najbolj vedo, kakšen učitelj je zanje najboljši. V poteku raziskave sva poskusili raziskati najpomembnejše in najbolj ključne lastnosti učiteljev, ki lahko pripomorejo h gradnji dobrih odnosov in zaupanju med učitelji in učenci, kar postopoma lahko pripomore tudi k boljši učni uspešnosti in večji motivaciji za učenje. Najina vprašanja o obravnavani temi sva strnile v tri raziskovalna vprašanja, na katera sva z najboljšimi močmi poskusili odgovoriti v tej raziskovalni nalogi.

V prvem raziskovalnem vprašanju sva želeli raziskati lastnosti učitelja, za katere učenci menijo, da so najpomembnejše. Z najinimi metodami raziskovanja sva od učencev naše šole dobili veliko odgovorov. Pet lastnosti, ki jih učenci najbolj pričakujejo pri učitelju so, da dobro in razumljivo razlaga, pomaga učencem, je prijazen, uči na različne načine in tudi sposoben v razredu ustvariti prijetno vzdušje. Omenili so še nekaj lastnosti, ki se niso ponovile tako izrazito kot prej omenjene, a jih učenci še vedno vidijo kot ključne. Te lastnosti so, da učitelj posluša, naredi red, je pošten, umirjen, se zanima za svoj predmet, je prijateljski, daje malo domače naloge in jasna navodila. Ti rezultati se skladajo z ugotovitvami že obstoječih raziskavah. N. Gage (1962 po Košir, 2013), eden prvih raziskovalcev na tem področju, je ugotovil, da učenci najbolj spoštujejo učitelja, ki je pravičen, dosleden in razumevajoč. Tudi ugotovitve novejše raziskave R. J. Walkerja (2008) se ujemajo z najpomembnejšimi lastnosti, ki so jih učenci naše šole opisali ali so jih omenili v prostih spisih in v vprašalniku. Lastnosti, ki se ujemajo so: pripravljen, zanimiv, pošten, razumen, kreativen pri poučevanju, ima smisel za humor in sočutje. Ta raziskava tako podpira najine ugotovitve, potrdi pa tudi, da imajo učenci drugje po svetu podobna mnenja o dobrih učiteljih. Učenci v naši raziskavi so dopolnili, da jih te lastnosti učitelja bolj pritegnejo k učiteljevemu predmetu, v razredu pa zaradi takega učitelja tudi bolj poslušajo. To pomeni, da lastnosti učitelja res pripomorejo k sodelovanju učencev, zato pa se najverjetneje izboljša tudi njihov učni uspeh učencev. Kot navaja M. Planinc (2016) mora "Učitelj /.../ za kakovostno opravljanje svojega dela pridobiti različna znanja, razviti spretnosti in veščine." To lahko na podlagi rezultatov, potrdiva tudi midve. Učenci od učitelja pričakujejo več različnih znanj, ki jih uporablja pri pouku, te pa se nanašajo ne samo na pedagoško znanje, ampak tudi na njihove medosebne spretnosti in njihove osebne lastnosti.

Drugo raziskovalno vprašanje se nanaša na to, ali lahko tudi učitelj s svojim odnosom do učencev vpliva na njihovo učno motivacijo in učni uspeh. Večina učencev je povedala, da se pri predmetih, kjer imajo z učiteljem dober odnos, bolj trudijo in dosegajo boljše rezultate, pri teh predmetih pa tudi lažje premagujejo izzive pri učenju. Opisano dosledno potrjujejo tudi raziskave na področju učne motivacije (npr. Košir, 2006; Li, Bergin in Olsen, 2022; Malešević, 2018), ki ugotavljajo da dober odnos med učiteljem in učencem pomembno vpliva na motivacijo učencev za učenje. Kot lahko potrdiva tudi same, se kot učenci, ki se v učiteljevih očeh počutimo prepoznane, spoštovane, razumljene in sprejete, pri urah bolj potrudimo, pogosteje sodelujemo in se tudi pri domačem delu bolj potrudimo, saj ne želimo razočarati učitelja. To verjetno ravno zaradi več vaje in dela za določen predmet prispeva k temu, da smo bolj uspešni. Po drugi strani pa so učenci izpostavili, da jih negativne lastnosti učitelja, kot so

nepravičnost, stroga pravila brez razlage in pomanjkanje razumevanja, odvrnejo od sodelovanja in učenja tega predmeta. Najine ugotovitve lahko dobro povzameva in podkrepiva z besedami N. Nedeljko, ki v svojem članku vpliv dobrega odnosa opiše tako: »Učitelji, ki vzpostavljajo pozitivno razredno klimo, prepoznavajo in upoštevajo čustva ter potrebe učencev, prilagajajo učne dejavnosti njihovim interesom in sposobnostim ter jih vključujejo v načrtovanje in vrednotenje učnega procesa, povečujejo verjetnost, da se bodo učenci aktivno in zavzeto učili.« (Nedeljko, 2021, str. 17). To se sklada z najino raziskavo, saj so učenci v prostih spisih opisali, kaj pričakujejo od učitelja, nato pa so dodali, da jih te lastnosti učitelja motivirajo in se zaradi tega bolj učijo. Ugotovitve najine raziskave, da učenci zaznavajo pomembnost vpliva dobrega učitelja na njihovo učno motivacijo, so torej skladne z obstoječimi raziskavami na tem področju. Meniva, da je zato zelo pomembno spodbujati nenehen strokovni razvoj učiteljev tudi na področju medosebnih spretnosti in tudi njihovo zavedanje o vplivu lastnega delovanja na motivacijo in uspešnost učencev. Ob tem pa ne želiva vso odgovornost prelagati le na učitelje, ampak opozoriti tudi vse oblikovalce zakonov, da v šoli več časa namenijo povezovalnim aktivnostim in vsebinam, ki bi učitelju omogočile graditi dobre razredne odnose. Vsak odnos namreč potrebuje svoj čas, da se izgradi, zato je nujno, da bi imeli več razrednih ur in drugih aktivnosti, kjer bi se učitelji sploh lahko spoznali z nami in ne bi bila vsa pozornost le na učni snovi.

V povezavi z najino raziskovalno nalogo sva v tretjem raziskovalnem vprašanju želeli opredeliti povezavo med mnenji učencev in zakonodajnimi zahtevami, ki določajo naloge in vlogo učitelja. Kot navedeno v *Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja* (ZOFVI, 1996), je eden ključnih ciljev izobraževanja zagotavljanje enakih možnosti za vse učence, spodbujanje strpnosti, razvoj nacionalne identitete ter priprava posameznika na vseživljenjsko učenje. Iz odgovorov učencev sva ugotovili, da učenci naše šole predvsem pričakujejo učitelja, ki je pošten do vseh enako ter jih uči kvalitetno in razumljivo, mnogi pa so tudi omenili, da želijo učitelja, ki uči na veliko različnih in zabavnih načinov. Menijo, da tako nove informacije lažje utrdijo. S tem zakonom se sklada predvsem izpostavljanje poštenosti do vseh, saj je velika večina omenila prav to. Učencem se tako zdi zelo pomembno, da imajo vsi učenci enake možnosti, ne glede na njihov učni uspeh, spol ali druge lastnosti, ki jih opredeljujejo. V *Beli knjigi vzgoje in izobraževanja v RS* (2011) je še posebej poudarjeno, da učitelj ne le posreduje znanje, temveč tudi spodbuja kritično mišljenje, ustvarjalnost in radovednost pri učencih. V prostih spisih, ki so jih pisali učenci naše šole, so izražali, da od učitelja pričakujejo, da jih spodbuja predvsem na področjih, na katerih so uspešni. Posebej pa so tudi velikokrat poudarili, da od učitelja želijo izvedeti nove informacije o predmetu, ki ga poučuje, ter da jim predstavi predmet z več vidikov, v povezavi z aktualnimi dogodki. Skratka, učenci so opisovali željo po novih informacijah, ki so zanimive, kar vzbuja radovednost in zanimanje za učiteljev predmet. Pričakovanja učencev se torej prav tako skladajo z opredelitvijo nalog učitelja v *Beli knjigi*. Prav tako se opredelitve učencev skladajo z opisom poklica učitelja, ki ga na svoji spletni strani navaja Mojaizbira.si (Opis poklica, Učitelj razrednega pouka, b. d.). Spletna stran je namenjena vsem učencem in dijakom, ki izbirajo pot svojega nadaljnjega šolanja. Sofinancira jo Republika Slovenija in Evropska unija. Po njihovi opredelitvi med učiteljeve naloge spada skrb za samostojnost, vedoželjnost, razvoj spretnosti komunikacije ter pozitivne samopodobe otrok. Med pomembne lastnosti navede komunikativnost, vedrost, sposobnost vživljanja v otroke in

smisel za vodenje razreda. Vse navedene lastnosti tudi naši učenci pripisujejo dobremu učitelju. Glede na ugotovitve meniva, da učenci v najini raziskavi s svojimi pričakovanji niso preveč zahtevni. Vsem učiteljem in oblikovalcev zakonov bi zato ob koncu predale sporočilo, da nam pri učenju in uspešnosti pomaga strokoven in usposobljen učitelj, ki je hkrati tudi dobra oseba, ki zna vzpostavljati dobre odnose z učenci. Pomembno bi bilo, da bi se večkrat prisluhnilo učencem in upoštevalo njihov glas, ki je lahko zelo dobra povratna informacija učitelju o svojem delu.

Čeprav smo v raziskavi dobili zanimive ugotovitve, ima nekaj omejitev. Glavna težava je, da so pri raziskavi sodelovali le učenci ene šole, zato rezultati ne veljajo nujno za vse učence v Sloveniji. V prihodnje bi bilo dobro raziskavo razširiti na več šol in vključiti tudi učitelje, da bi izvedeli, kako oni vidijo svojo vlogo. Prav tako bi bilo zanimivo raziskati, kako različne vzgojne metode vzpostavljanja pravil vplivajo na motivacijo učencev. Tako bi lahko bolje razumeli, kako lahko učitelji še bolj izboljšajo poučevanje in odnose z učenci.

5. ZAKLJUČEK

V izobraževalnem procesu je najbolj ključen učitelj, saj otroke popelje skozi celoten izobraževalni proces in jih spremlja pri spreminjanju v samostojne odrasle, pripravljene na prihodnost. Vsi učitelji imajo pričakovanja do učencev, a velikokrat pozabimo, da imajo tudi učenci svoja pričakovanja do učiteljev. Sami meniva, da so mnenja učencev izjemno pomembna, saj učenec najbolje ve, kakšen je zanj najboljši učitelj. Vsak učenec si želi popolnega učitelja, ki mu lahko nudi najbolj kvalitetno izobrazbo. A popoln učitelj žal ne obstaja. Da k temu lahko pripomoremo vsaj malo, lahko učitelje posebej ozavestimo o pomembnosti kvalitetne izobrazbe otrok, kar je posledica dobrih lastnosti učitelja in dobrim odnosom med učiteljem in učencem. V ta namen sva se tudi odločili narediti to raziskovalno nalogo, saj si želiva, da bi bili učitelji bolj seznanjeni z dobrimi lastnostmi, ki lahko izboljšajo njihov odnos z učencem, ter da s tem lahko posledično tudi pripomorejo k boljši učni uspešnosti in motivaciji učenca. Zato si želiva, da bi ta raziskava spodbudila učitelje k razmisleku o svojih odnosih z učenci in kako jih lahko izboljšajo. Želiva si tudi, da bi v prihodnosti še kdo raziskav to tematiko ter doprinese dodatne ugotovitve k temu pomembnemu področju. Predlagava, da se bodoči raziskovalci usmerijo še na raziskovanje razlik med pogledi mlajših in starejših otrok in primerjavo mnenj med učenci in učitelji.

6. VIRI IN LITERATURA

Državni zbor Republike Slovenije. (2011). *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji*. Zavod RS za šolstvo.

P. Gradišek (2018). Biti učitelj — služba, kariera ali poslanstvo? *Vzgoja & izobraževanje*, 49(6), 4-7. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-ZAK456GM/a6dbe2e4-e800-4ce8-8a87-990e52edd529/PDF>

Grobljar, N. (2012). *Odnos učencev do učiteljev ob discipliniranju* [Diplomska naloga, Univerza v Mariboru]. Digitalna knjižnica Univerze v Mariboru. <https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?lang=eng&id=38412>

Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses related to achievement*. London: Routledge. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://inspirasifoundation.org/wp-content/uploads/2020/05/John-Hattie-Visible-Learning_-_A-synthesis-of-over-800-meta-analyses-relating-to-achievement-2008.pdf

Košir, K. (2013). *Socialni odnosi v šoli*. Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru. <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-D1FQ9MTX>

Kovačič, K. (2009). *Vzgoja in izobraževanje v Stari Grčiji*. [Diplomsko delo, Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta]. <https://dk.um.si/Dokument.php?id=8618&lang=slv>

Krapše, T., Rupnik Vec, T., Čop, J., Jerman, O., Likon, B., Majkus, D., Stadler, L., Strmšek, A., Vulič, I. in Zule, E. (2019). *Šola za ravnateljce*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Li, X., Bergin, C. in Olsen, A. (2022). Positive teacher-student relationships may lead to better teaching. *Learning and instructions*, 80, 1-52.

Malešević, T. (2018). *Pomen dobrih socialnih odnosov med učitelji in učenci in učiteljeve odnose kompetence*. *Vzgoja in izobraževanje*, 49(3/4), 17–24. <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-CO0IKQ9X>

Moja izbira (b.d.). <https://www.mojaizbira.si/>

Nedeljko, N. (2021). Zmote in resnice o motivaciji za učenje. *Razredni pouk*, 3(23), 14–18.

Okoliš, S. (2009). *Zgodovina šolstva na Slovenskem*. Slovenski šolski muzej.

Pianta, R. C. (1999). *Enhancing relationships between children and teachers*. Washington, DC: American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10314-000>

Planinc, M. (2016). *Kako prvošolci pojmujejo dobrega učitelja*. [Magistrsko delo, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta]. PeFprints. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://pefprints.pef.uni-lj.si/3507/1/1._Kako_prvo%20olci_pojmujejo_dobrega_u%20C4%8Ditelja%20Planinc_.pdf

Rupnik Vec, T. in Kompare, A. (2022). *Kritično mišljenje v šoli: Strategije poučevanja kritičnega mišljenja*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Slokar Čevdek, M. (2010). *Dejavniki odnosa med učiteljem in učenci v osnovni šoli*. Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede.

Slovar slovenskega knjižnjega jezika. (b. d.).

<https://fran.si/iskanje?FilteredDictionaryIds=130&View=1&Query=%2A>

Stegu, A. (2013). *Vloga učitelja pri motivaciji za učenje bioloških vsebin*. [Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta]. PeFprints. <http://pefprints.pef.uni-lj.si/1636/>

Walker, R. (2008). *Twelve characteristics of an effective teacher: A longitudinal, qualitative, quasi-research study of in-service and pre-service teachers' opinions*. *Educational Horizons*, 87(1), 61–68. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ815372.pdf>

Wentzel, K. R. (1997). Student motivation in middle school: The role of perceived pedagogical caring. *Journal of Educational Psychology*, 89(3), 411–419. [https://doi.org/10.1037, 87\(1\), 61–68.0022-0663.89.3.411](https://doi.org/10.1037, 87(1), 61–68.0022-0663.89.3.411)

Zagyváné Szűcs, I. (2017). *What makes a good teacher?* *Universal Journal of Educational Research*, 5(1), 141–147. <https://doi.org/10.13189/ujer.2017.050118>

Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI). (1996). Uradni list Republike Slovenije, št. 12/96 in naslednji.

Zakon o osnovni šoli (ZOsn). (1996). Uradni list Republike Slovenije, št. 12/96 in naslednji.

Žagar, T. (2013). *Vpliv staršev na razvoj otrokove bralne pismenosti*. [Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta]. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/http://pefprints.pef.uni-lj.si/1314/1/DIPLOMA_TANJA.pdf

7. PRILOGE

NAVODILO ZA SPIS

Napiši strnjen spis o tem, kakšen je zate dober učitelj.

1. Predstavljaljaj si svojega idealnega učitelja. Na kratko opiši vse lastnosti, ki jih ima ta učitelj. Opiši, zakaj so ti te lastnosti pri učiteljih pomembne. Na kratko naštej tudi nekaj lastnosti, ki ti pri učiteljih niso všeč ter za katere meniš, da onemogočajo dobre odnose med učitelji in učenci.

Pomagaš si lahko z vprašanji:

- Kakšen je dober učitelj?
  - Kako se obnaša v razredu?
  - Kak odnos ima do učencev?
  - Kako poučuje?
2. Ali ti je predmet, ki ga poučuje tvoj idealni učitelj bolj všeč in v razredu bolj poslušajš? Opiši zakaj.
  3. Ali imaš zaradi tvojega idealnega učitelja zdaj več motivacije za učenje njegovega predmeta? Opiši zakaj.
  4. Se ti zdijo dobri odnosi med učitelji in učenci pomembni? Zakaj?

VPRAŠALNIK

Pred tabo je anonimen vprašalnik, s katerim želiva raziskati, kako učenci zaznavamo lastnosti dobrega učitelja, kaj nam je pomembno in česa ne maramo. Zanima naju tudi, kako odnos z učiteljem vpliva na motivacijo za učenje predmeta, ki ga učitelj poučuje. Vaši iskreni odgovori nama bodo v veliko pomoč pri boljšem razumevanju te pomembne teme.

Vprašalnik je anonimen, njegovo izpolnjevanje pa ti bo vzelo približno 5 minut. Tvoji odgovori bodo obravnavani zaupno in uporabljeni izključno v raziskovalne namene v okviru najine raziskovalne naloge.

Hvala za vaš čas in sodelovanje!

Iris in Ana

1. Spol

Izberite en odgovor.

1 Moški

2 Ženski

2. Kateri razred obiskuješ?

- 6. razred
- 7. razred
- 8. razred
- 9. razred

3. Označi, v kolikšni meri ti je pri učitelju pomembno, da spodnje lastnosti. Oceniš lahko na lestvici od 1 do 5, kjer:

- 1 = Močno se ne strinjam
- 2 = Ne strinjam se
- 3 = Ne vem / Ni mi pomembno
- 4 = Strinjam se
- 5 = Popolnoma se strinjam

Učitelj mora biti prijazen in spoštljiv do učencev.

Dober učitelj je potrpežljiv z učenci.

Dober učitelj snov razlaga tako, da jo učenci razumejo.

Dober učitelj je urejen in skrbno oblečen.

Dober učitelj ni pristranski ter nima najljubših učencev.

Dober učitelj ima dober videz.

Učiteljeve besede so pomembne; lahko me spodbujajo ali pa prizadenejo.

Dober učitelj zna ohraniti red in mir v razredu.

Dober učitelj je v svojem ravnanju dosleden.

Dober učitelj razume in upošteva občutke učencev.

Pozitivne pohvale in spodbudne besede učitelja me motivirajo za delo.

Dober učitelj je dobro pripravljen na uro pouka.

Dober učitelj zna dobro komunicirati z učenci.

Učitelj ne potrebuje smisla za humor, da bi bil dober učitelj.

Dober učitelj učence spodbuja k sodelovanju pri pouku.

Dober učitelj z nami deli zanimive in nove informacije.

Spoštujem učitelje, ki dobro obvladajo svoj predmet.

Dober učitelj posveča pozornost učencem in jim pomaga, ko so v težavah.

Dober učitelj redno preverja dosežke učencev.

Dober učitelj pogosto kaznuje učence.

Dober učitelj daje veliko domače naloge.

4. MOTIVACIJA

Označi, v kolikšni meri se strinjaš s spodnjimi trditvami. Oceniš lahko na lestvici od 1 do 5, kjer:

- 1 = Močno se ne strinjam
- 2 = Ne strinjam se
- 3 = Ne vem / Ni mi pomembno
- 4 = Strinjam se
- 5 = Popolnoma se strinjam

Raje delam naloge, kadar imam z učiteljem dober odnos.
Zaradi slabega odnosa z učiteljem čutim več stresa, ko se pripravljam na njegove/njene ure.
Pri šolskem delu se bolj potrudim, kadar učitelj opazi moj napredek.
Če mi učitelj zaupa, sem pripravljen/a vlagati več truda v učenje.
Raje delam naloge, kadar imam z učiteljem dober odnos.
Pri učitelju, ki ga ne maram, težje sodelujem ali zastavljam vprašanja.
Pri učiteljih, s katerimi imam dober odnos, dosegam boljše rezultate.
Ne maram obiskovati ure pouka pri učitelju, ki ga ne maram.
Slab odnos z učiteljem povzroči, da se manj trudim pri njegovem/njenem predmetu.
Z veseljem opravljam naloge, če me učitelj pohvali za trud.
Raje imam tiste šolske predmete, ki jih poučuje meni ljub učitelj.
Zaradi slabega odnosa z učiteljem se v razredu počutim manj sproščeno.
Kadar se učitelj trudi in je navdušen nad svojo snovjo, me to dodatno motivira.
Motiviran/a sem za šolsko delo, kadar imam občutek, da me učitelj podpira.
Slab odnos z učiteljem vpliva na mojo samozavest pri učenju.
Zaradi slabega odnosa z učiteljem imam manj motivacije za učenje pri njegovih/njenih urah.

Odgovorili ste na vsa naša vprašanja. Vaši odgovori nama bodo prišli v pomoč pri raziskovalni nalogi. Hvala za sodelovanje!